

Eetikakoodeks

Tegevusterapeut on tegevuse ja tegevusvõime spetsialist, kelle töö eesmärk on häirunud tegevusvõimega inimese tegevusvõime säilitamine ja edendamine. Tegevusteraapia on suunatud inimese iseseisvuse suurendamisele igapäevaelutegevustega toimetulekul.

Tegevusterapeudi tööülesanded on:

- informatsiooni hankimine oma kliendi tervisliku seisundi ja tegevusliku tausta kohta;
- kliendi tegevusvõime hindamine;
- koos kliendiga tegevusteraapia eesmärkide seadmine;
- terapeutilise sekkumise planeerimine;
- tegevusteraapia teenuse läbiviimine vastavalt kliendi vajadustele kas individuaal- või rühmatöona;
- tegevusteraapia tulemuslikkuse hindamine;
- teraapiaotsessi dokumenteerimine;
- meeskonnatöös osalemine.

Hindamisel ja teraapia elluviimisel keskendub tegevusterapeut kliendi tegevuseeldustele, tegevustervikutele ja tegevuskontekstidele ning arvestab, et tegevusvõimet mõjutavad inimese vanus, arengutase, tervislik seisund, tema eesmärgid ja soovid ning samuti elukeskkonna võimalused ja piirangud.

Tegevusterapeut annab vajaduse korral erialast nõu ja abi oma kolleegidele, teistele erialaspetsialistidele, samuti häirunud tegevusvõimega inimese lähedastele.

Tegevusterapeudi ülesanded on ka erialase identiteedi ja eriala arendamine, enese pidev täiendamine uute tegevusteraapiasuundade ja -võtete osas, tegevusteraapia üliõpilaste juhendamine praktika raames ning võimaluse korral osalemine oma valdkonna teaduslikes uuringutes.

Eesti tegevusterapeutide eetikakoodeks on igapäevaseks praktiliseks kasutamiseks mõeldud normide ja väärtuste kogum, mille eesmärk on olla toeks tegevusteraapia valdkonnas tekkivate moraaliprobleemide lahendamisel ja eetiliselt õigete käitumisviiside valikul. Tegevusterapeut lähtub oma töös Eesti Vabariigi kehtivatest seadustest ja õigusaktidest.

Tegevusterapeutid kohustuvad tagama tööandjatele, tegevusteraapia praktikantidele ja teistele huvitatud pooltele oma kutse-eetikaga seonduva informatsiooni kättesaadavuse ning arutlema vajadusel eetiliste probleemide üle kasutades juhendmaterjalina käesolevat eetikakoodeksit.

Eesti tegevusterapeutide eetikakoodeksi koostamisel on võetud aluseks kuus rahvusvaheliselt kasutuselolevat printsiipi, mis kokku moodustavad tegevusterapeuti eetilise käitumise ja tegevuse raamistiku.

Heategemise printsiip

Tegevusterapeut

- tegutseb kliendi heaolu, turvalisuse ja tervise nimel;
- toetab klienti teraapiaprotsessis;
- osutab teenust õigeaegselt vastavalt seadustele ja regulatsioonidele;
- tagab sobiva hindamise ja sekkumise vastavalt kliendi vajadustele;
- viib õigeaegselt läbi kordushindamise, et välja selgitada, kas teraapia eesmärgid on saavutatud või kas teraapiaplaani on vaja muuta või täiendada;
- väldib aegunud hinnangutelt saadud andmete kasutamist;
- kasutab tõendus põhiseid hindamise, planeerimise ja sekkumise tehnikaid ning teraapiavahendeid;
- lõpetab tegevusteraapia teenuse osutamise, kui teraapia eesmärgid on saavutatud või kui teenus ei tooda mõõdetavat muutust või tulemust.

Kahju vältimise printsiip

Tegevusterapeut

- ei kahjusta teadlikult enda, kliendi ega kaastöötaja tervist ergonoomiliselt valede või füüsilistele võimetele mittevastavate tegevuste/tegevusvõtete sooritamise ning soovitamisega;
- ei tekita tahtlikult oma tegevusega tööandjale majanduslikku ega moraalselt kahju, ei kasuta tegevusteraapia teenuse läbiviimisel vananenud või ohtlikke töövahendeid, ei kasuta ilma loata (ilma litsentsita) autoriõiguse seadusega kaitstud hindamisvahendeid ja teisi instrumente;
- ei muuda kliendile vajaliku ja põhjendatud teenuse sisu, kvaliteeti ega mahtu enda või teiste isiklike, äri- või muude huvide tõttu;
- ei tee tegevusteraapia teenuse raames kliendiga tegevusi, mis ei ole kooskõlas tegevusteraapia eesmärkidega;
- ei planeeri kliendile majanduslikul või muul põhjusel sobimatuid ja kättesaamatuid abivahendeid ja kohandusi;
- ei sea eesmärgi, mis võiks soodustada kliendile kahjulikke harjumusi või riskikäitumist;

- ei anna kliendile põhjendamatu lubadusi ega liigselt optimistlikke või pessimistlikke prognoose tema tegevusvõime ning tegevusteraapia tulemuste osas;
- ei esita kliendi kohta valeandmeid või vale hinnangut tema tegevusvõime või kõrvalabi vajaduse osas;
- ei tekita klientide, kaastöötajate ja teistega suheldes ebasõbralikku või inimväärlikust alandavat õhkkonda;
- sõlmib tegevusteraapia teenust saava kliendiga vaid ametialaseid suhteid ning väldib mitteametlikke rahalisi, teenetel põhinevaid ja intiimsuhteid kliendiga;
- ei kasuta tegevusteraapia praktikantide tööjõudu oma töökohustuste vähendamise eesmärgil, jättes nad abi ning juhendamiseta;
- ei jäta sekkumata, märgatestegevusterapeutilise sekkumise vajalikkust, kaasates vajadusel teised meeskonnaliikmed.

Autonoomia ja konfidentsiaalsuse printsiip

Tegevusterapeut

- toetab klienti tema jaoks oluliste igapäevaelutegevusi ja rolle puudutavate eesmärkide püstitamisel ning aitab leida võimalusi ja vahendeid nende saavutamiseks;
- informeerib klienti teraapia iseloomust, võimalikest tagasilöökidest või ohtudest ja teraapia oodatavatest tulemustest;
- austab kliendi õigust langetada iseseisvalt temasse puutuvaid otsuseid sh kliendi soovi tegevusteraapia teenusest keelduda;
- küsib kliendi uurimistöösse kaasamiseks tema nõusolekut, andes eelnevalt põhjaliku ülevaate, kuidas kliendi isiku- ja teisi andmeid töös kasutatakse ning milline on uurimistöö eesmärk ja käik, samuti oodatavad tulemused ja võimalikud ohud;
- tagab kliendiga seotud informatsiooni konfidentsiaalsuse, tehes ligipääsu võimalikuks ainult selleks volitatud isikutele, kelleks on klient ise, kliendile teenuseid osutav meeskond ning kliendi poolt määratud teised isikud (nt lähedased).

Austuse printsiip

Tegevusterapeut

- suhtub klientidesse, kolleegidesse ja teistes inimestes austuse ja lugupidamisega;
- kohtleb kõiki kliente võrdselt sõltumata nende rassist, tervises seisundist, puudest, rahvusest, vanusest, soost, seksuaalsest sättumusest, religioonist, poliitilistest eelistustest ja ühiskondlikust positsioonist;
- lähtub tegevusteraapia teenuse osutamisel kliendi väärtushinnangutest, eelistustest ja suutlikkusest teraapias osaleda;
- austab kliendi õigust isiklikele seisukohtadele;

- võtab teenuse osutamisel arvesse, et kliendi tegevusvõimet võivad mõjutada majanduslik olukord, vanus, rahvuslik päritolu, rass, geograafiline asukoht, puue, perekonnaseis, seksuaalne sättumus, sugu, sooidentiteet, religioossus, kultuur ja poliitiline kuuluvus;
- arvestab tingimustega, mis võivad mõjutada tegevusteraapia teenuse kättesaadavust (näiteks elukoht, sotsiaalne või majanduslik olukord).

Tõe printsiip

Tegevusterapeut

- selgitab kliendile arusaadavalt tegevusteraapia protsessi ja mõlema osapoole õigusi;
- väldib alusetute lubaduste andmist teraapia tulemuste kohta;
- ei levita valeinformatsiooni klientide ega kolleegide kohta;
- teavitab ebaseaduslikust või ebaeetilisest käitumisest asutuses vastutavat töötajat või juhtkonda (nt kliendi väärkohtlemine teenust pakkuvas asutuses) ;
- informeerib vajadusel klienti osutatava teenuse tasu ja maksmise korraldamise osas;
- esindab parimal viisil oma eriala, haridust, praktikat ning kompetentse;
- ei asenda teist kolleegi, kui ei ole kompetentne seda tegema;
- ei avalda teiste autorite teksti, uuringutulemusi ega andmeid enda nime all, st ei plagieeri teiste tööd.

Kohustuse ja õigluse printsiip

Tegevusterapeut

- tagab võimalikult kõrgetasemelise teenuse osutamise ning professionaalse käitumise praktikas;
- saavutab ja säilitab erialase kompetentsuse, milleks loeb ning analüüsib erialast kirjandust, annab hinnanguid tõenduspõhisele praktikale ning leiab võimalusi tagasiside ja juhendamise saamiseks;
- oskab hinnata enda erialaseid teadmisi ja oskusi ning teab millal ja kuidas tegutseda või tegevusest hoiduda;
- täidab täpselt ja täielikult erialast dokumentatsiooni;
- teavitab tööandjat oma terviseprobleemidest, mis takistavad kvaliteetset ja turvalist tegevusteraapia teenuse läbi viimist;
- soovib kliendil pöörduda teise spetsialisti juurde, kui teenus, mida soovitakse, on tegevusterapeudi kompetentsidest väljaspool;
- konsulteerib vajadusel teiste spetsialistidega küsimustes, mis jäävad tema isiklikest kompetentsidest väljapoole;
- töötab kooskõlas ettevõtte, omavalitsuse ja riigi poolt kehtestatud seadustega, mis on seotud tegevusterapeudi professionaalse tegevusega;
- kannab vastutust oma erialase tegevuse eest ja ei kahjusta tegevusteraapia usaldusväarsust.